

12-1-2563

ประเภทความพิการและการเข้าถึงข้อมูลด้านสวัสดิการและบริการจากรัฐของสตรี พิการไทย

ทอแสงรัชมี ทิณะแก้ว

Follow this and additional works at: <https://digital.car.chula.ac.th/jdm>

Part of the [Demography, Population, and Ecology Commons](#)

Recommended Citation

ทิณะแก้ว, ทอแสงรัชมี (2563) "ประเภทความพิการและการเข้าถึงข้อมูลด้านสวัสดิการและบริการจากรัฐของสตรีพิการไทย," *Journal of Demography*. Vol. 36: Iss. 2, Article 1.
Available at: <https://digital.car.chula.ac.th/jdm/vol36/iss2/1>

This Article is brought to you for free and open access by the Chulalongkorn Journal Online (CUJO) at Chula Digital Collections. It has been accepted for inclusion in Journal of Demography by an authorized editor of Chula Digital Collections. For more information, please contact ChulaDC@car.chula.ac.th.

Type of disabilities and accessibility information of government welfare and services of Thai women with disabilities

Torsangrasmee Teetakaew¹

Abstract

The purpose of this study was to study factors that are related to informative assessment of the benefits provided to people with special needs. A mixed method research design was employed using both quantitative research and qualitative research with in-depth interviews in the conduct of the study. The sample group comprised 2,283 women with disabilities. The results were presented using descriptive statistics and logistic regression analysis. The study found that main variables in accessing information of government welfare and services includes types of disability, and household characteristics. Women whose disabilities were visual and hearing impairments were found to have fewer opportunities to access information compared with others. Women with disabilities who lived with their partners had greater opportunities to access such information. This result correlated with the in-depth interviews as both suggested that the government should offer people with special needs appropriate media based on the type of disability, as well as consider feminism in the contents of the information provided. Creating content and distributing news to women with disabilities is a sensitive matter yet essential with regard to feminism. The study suggests to have a central guideline on the appropriate media for women with disabilities based on different types of disability. There is a need to encourage positive attitudes toward women with disabilities, emphasizing that they are not a burden; rather, they are a powerful driver in the family and society to move forward sustainable work practices, justice, and fulfilling the various demands placed on them.

Keywords: women with disabilities, informative assessment

---

¹ Lecturer, King Mongkut's Institute of Technology Ladkrabang

Received 12-Jul-2020, Revised 15-Oct-2020, Accepted 1-Dec-2020

ประเภทความพิการและการเข้าถึงข้อมูลด้านสวัสดิการ และบริการจากรัฐของสตรีพิการไทย

ทอแสงรัศมี ถีตะแก้ว¹

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการเข้าถึงข้อมูลด้านสวัสดิการและบริการจากรัฐของสตรีพิการไทย ผู้วิจัยได้ดำเนินวิธีวิจัยแบบผสม (Mixed Method) โดยใช้การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) กลุ่มตัวอย่าง คือ สตรีพิการซึ่งมีจำนวนตัวอย่างทั้งสิ้น 2,283 ราย โดยการใช้สถิติเชิงพรรณนาและการวิเคราะห์การถดถอยโลจิสติกทวิภาค และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ผลการศึกษาพบว่าตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ของคนพิการ อย่างมีนัยสำคัญประกอบด้วยประเภทความพิการและคุณลักษณะของครัวเรือน โดยสตรีพิการที่มีความพิการทางการมองเห็นและการได้ยิน มีโอกาสเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้น้อยกว่าความพิการประเภทอื่น และสตรีพิการที่อาศัยกับคู่สมรสมีโอกาสเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้มากกว่า ผลการสำรวจสอดคล้องกับการสัมภาษณ์เชิงลึกแก่นำสตรีพิการที่เห็นว่าภาครัฐควรมีการให้บริการด้านการผลิตสื่อให้เหมาะสมกับความพิการประเภทต่างๆ และควรคำนึงถึงความเป็นสตรีในการสื่อสารเนื้อหา จากผลการวิจัยทั้งหมดผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะว่าการจัดการผลิตเนื้อหาและเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารสำหรับสตรีพิการนั้นเป็นประเด็นละเอียดอ่อนและสำคัญในมิติของความเป็นสตรีเพศ ซึ่งควรมีการกำหนดนโยบายหรือแผนการสื่อสาร และการให้บริการต่างๆ จากภาครัฐต่อสตรีพิการ ควรมีศูนย์กลางภาครัฐในการกำหนดแนวทางการสื่อสารด้านสิทธิสตรีพิการผ่านสื่อประเภทต่างๆ ให้เหมาะสมกับความพิการประเภทต่างๆ และการส่งเสริมการมีเจตคติที่ดีต่อสตรีพิการ เปลี่ยนมุมมองจากภาวะ ให้เป็นพลังส่งเสริมการมีบทบาทในครอบครัวและสังคม เพื่อเป็นแนวทางการทำงานที่ยั่งยืน เป็นรูปธรรม และครบมิติความต้องการ

คำสำคัญ สตรีพิการ การเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร

¹ อาจารย์, สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

บทนำ

สตรีพิการเป็นกลุ่มที่ขาดโอกาสในหลายด้าน ทั้งด้านการศึกษา อาชีพ และการเข้าถึงด้านบริการสุขภาพ ตัวอย่างจากข้อมูลทะเบียนกลางคนพิการของกรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ปี พ.ศ. 2562 พบว่า จำนวนคนพิการที่ได้รับการออกบัตรคนพิการ จำนวน 1,998,096 คน คิดเป็นร้อยละ 3.01 ของประชากรทั้งหมด เป็นเพศชาย 1,043,632 คน (ร้อยละ 52.23) และเพศหญิง 954,815 คน (ร้อยละ 47.77) และปี พ.ศ. 2560 มีคนพิการเพศชาย ได้รับการออกบัตรคนพิการ จำนวน 951,199 คน (ร้อยละ 52.77) และเพศหญิง จำนวน 851,176 คน (ร้อยละ 47.23)

ทั้งนี้ เมื่อเปรียบเทียบตัวเลขผู้ลงทะเบียนรับบัตรคนพิการกับตัวเลขการสำรวจจำนวนคนพิการจากสำนักงานสถิติแห่งชาติ ร่วมกับองค์การยูนิเซฟ (UNICEF) ประเทศไทย พบว่า ในปี พ.ศ. 2560 ไทยมีคนพิการ 3.7 ล้านคน คิดเป็นร้อยละ 5.5 ของประชากรทั้งประเทศ โดยพบผู้หญิงมีร้อยละของคนพิการสูงกว่าผู้ชายเล็กน้อย (ร้อยละ 5.7 และ 5.2 ตามลำดับ) ทำให้เห็นว่า แม้มีสตรีพิการจำนวนมาก แต่จำนวนสตรีพิการที่มีบัตรประจำตัวคนพิการกลับมีน้อย สตรีพิการไทยมีโอกาสน้อยกว่าชายพิการในการเข้าถึงสวัสดิการและบริการจากรัฐ นอกจากนี้ การสำรวจข้อมูลทั้งของสำนักงานสถิติแห่งชาติ และข้อมูลจากกรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ ยังพบว่าคนพิการเพศหญิงได้รับการศึกษาในระดับที่ต่ำกว่าเพศชาย ส่งผลต่อการมีโอกาสที่น้อยกว่าการมีงานทำ ลดศักยภาพในการพึ่งตนเอง ซึ่งเมื่อพิจารณาจากข้อมูลด้านประชากรของสตรีพิการย้อนหลัง 5 ปี (ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2558-2562) ของกรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ พบว่า การส่งเสริมการเข้าถึงสิทธิและสวัสดิการของสตรีพิการนั้น เป็นประเด็นสำคัญที่ต้องคำนึง เนื่องจากสัดส่วนสตรีพิการมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นตามอายุที่เพิ่มขึ้นของสตรี โดยตัวเลขคาดประมาณการสตรีพิการไทยมีจำนวนเพิ่มขึ้นจากประมาณ 981,878 คนในปี 2563 เป็น 1,365,196 คนในปี พ.ศ. 2583 หรือมีอัตราเพิ่มร้อยละ 1.95 ต่อปี โดยจำนวนสตรีพิการที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป มีอัตราเพิ่มประมาณร้อยละ 3.62 ต่อปี สอดคล้องกับโครงสร้างประชากรสตรีไทยที่มีอายุยืนยาวขึ้น

ปัญหาของสตรีพิการไทยยังมีความทับซ้อน จากทัศนคติต่อความเป็นหญิง ที่เชื่อว่าต่ำกว่าเพศชาย และความพิการที่สตรีพิการจำเป็นต้องได้รับการดูแลจากครอบครัว และมักไม่ได้รับโอกาสที่พึงมี กลายเป็นกลุ่มเสี่ยงต่อการขาดโอกาสและเปราะบางต่อการถูกละเมิดสิทธิ ผู้หญิงพิการมีภาพพจน์ที่ สลดหดหู่ และต้องการการสงเคราะห์ มีทางเลือกไม่มากนัก ไม่มีคนให้คำปรึกษาแนะนำ และไม่มีอำนาจในการตัดสินใจว่าความช่วยเหลือแบบใดดีที่สุด ผู้ดูแลผู้หญิงพิการอาจมีอำนาจการตัดสินใจที่เหนือกว่า บางครั้งคนดูแลก็เป็นผู้ตัดสินใจแทน ผู้หญิงพิการที่อยู่ในสถานสงเคราะห์มีแนวโน้มถูกละเมิดสิทธิ มากที่สุดเนื่องจากผู้หญิงเหล่านั้นไม่สามารถพึ่งพาช่วยเหลือตนเองได้แม้กระทั่งการตัดสินใจ (เสวลักษณ์ ทองก๊วย, 2553) เมื่อเทียบกับเพศชาย สตรีพิการเข้าถึงสิทธิได้น้อยกว่า ทั้งด้านการศึกษา อาชีพ และด้านบริการสุขภาพ สตรีพิการเป็นกลุ่มที่มีความเปราะบาง และเสี่ยงต่อการถูกล่วงละเมิดทางเพศมากกว่าสตรีทั่วไปทั้งทางร่างกาย จิตใจและทางเพศ สตรีพิการมีข้อจำกัดที่จะยุติ หรือหลีกเลี่ยงให้พ้นจากความรุนแรง สาเหตุเกิดจากความยากจน การไม่รู้เท่าทัน ไม่รู้วิธีตอบโต้ ขาดข้อมูล และการตระหนักถึงความเสี่ยงที่จะถูกล่วงละเมิดทางเพศ ในส่วนวัยรุ่นสตรีพิการ ปัญหามีความซับซ้อนกว่า เนื่องจากปัญหาอุปสรรคด้านทัศนคติของครอบครัวและสังคมที่มีต่อความพิการ (อรุณี ลิ้มมณี และคณะ, 2560)

ปัญหาที่เกิดขึ้นต่อสตรีพิการไทยนั้น นำมาสู่การจัดประชุมระดับท้องถิ่น ภูมิภาค และระดับประเทศทุกปี ซึ่งมีข้อสังเกตว่า สถานการณ์การละเมิดสิทธิสตรีพิการยังเหมือนเดิม คือขาดโอกาสทางการศึกษา ขาดโอกาสในการทำงานพัฒนาทักษะอาชีพ ถูกกระทำด้วยความรุนแรงและการล่วงละเมิด เข้าไม่ถึงบริการด้านสุขภาพและสิทธิอนามัยเจริญพันธุ์ ขาดการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม (สำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว, 2557)

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์สตรีพิการไทยในภาพรวมระดับประเทศยังมีไม่มากนัก ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีวัตถุประสงค์ในการศึกษาประเภทความพิการและการเข้าถึงข้อมูลด้านสวัสดิการและบริการจากรัฐ การศึกษานี้ใช้วิธีการศึกษาแบบผสมผสาน (Mixed method) โดยการเก็บข้อมูลจากการสำรวจระดับประเทศผ่านการใช้แบบสอบถามและสัมภาษณ์ผู้พิการ ดังนั้นงานวิจัยนี้จึงเสริมช่องว่างทางวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับสตรีพิการไทยในรูปแบบความพิการต่างๆ เพื่อที่จะนำไปสู่การส่งเสริมการเข้าถึงข้อมูลด้านสวัสดิการและบริการจากรัฐ และส่งเสริมคุณภาพชีวิตของสตรีพิการไทยบนพื้นฐานบริบทของสังคมไทยอย่างแท้จริง

คำจำกัดความประเภทของความพิการ

คนพิการ หมายความว่า คนที่มีความผิดปกติหรือบกพร่องทางร่างกาย ทางสติปัญญา หรือทางจิตใจ ทำให้มีข้อจำกัดในการปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวัน หรือการมีส่วนร่วมทางสังคม โดยความพิการแต่ละประเภทมีความหมายตามพ.ร.บ. ส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ ปี 2550 ดังนี้

ความพิการทางการเห็น ได้แก่ ตาบอด (เมื่อใช้แว่นสายตารวมตาอยู่ในระดับแยกกว่า 3 ส่วน 60 เมตร หรือ 20 ส่วน 400 ฟุต ลงมาจนกระทั่งมองไม่เห็นแม้แต่แสงสว่างหรือมีลานสายตาแคบกว่า 10 องศา), ตาเห็นเลือนราง (เมื่อใช้แว่นสายตารวมตาแล้วอยู่ในระดับตั้งแต่ 3 ส่วน 60 เมตร หรือ 20 ส่วน 400 ฟุต ไปจนถึงแยกกว่า 6 ส่วน 18 เมตร หรือ 20 ส่วน 70 ฟุต หรือมีลานสายตาแคบกว่า 30 องศา) ทั้งนี้ไม่รวมถึงมีตาพิการหรือตาบอดเพียง 1 ข้าง และตาบอดสี

ความพิการทางการได้ยินหรือสื่อความหมาย ได้แก่ หูหนวก คือผู้ที่สูญเสียการได้ยินในหูข้างที่ได้ยินดีกว่าที่ความดังของเสียง 90 เดซิเบลขึ้นไป, หูตึง คือผู้ที่สูญเสียการได้ยินในหูข้างที่ได้ยินดีกว่าที่ความดังของเสียงน้อยกว่า 90 เดซิเบลลงมาถึง 40 เดซิเบล, ในการสื่อความหมาย คือ พูดไม่ได้ พูดไม่ชัด หรือพูดแล้วผู้อื่นไม่เข้าใจ

ความพิการทางการเคลื่อนไหวหรือทางกาย ได้แก่ การบกพร่องในการเคลื่อนไหวเกี่ยวกับ เท้า แขน ขา ซึ่งอาจมาจากสาเหตุอัมพาต แขน ขา อ่อนแรง แขน ขาขาด หรือเจ็บป่วย เรื้อรัง จนกระทบต่อการทำงานของมือ เท้า แขน ขา, ทางกายมีความบกพร่องหรือผิดปกติของศีรษะ ใบหน้า ลำตัว และภาพลักษณ์ภายนอกของร่างกายที่เห็นได้อย่างชัดเจน

ความพิการทางจิตใจหรือพฤติกรรม ได้แก่ บุคคลที่มีข้อจำกัดในการปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวันหรือการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม ซึ่งเป็นผลมาจากความบกพร่องหรือความผิดปกติทางจิตใจหรือสมองส่วนในของการรับรู้อารมณ์หรือความคิด

ความพิการทางสติปัญญา คือ มีพัฒนาการช้ากว่าปกติหรือมีระดับเชาว์ปัญญาต่ำกว่าบุคคลทั่วไป ซึ่งแสดงออกก่อนอายุ 18 ปี

ความพิการทางการเรียนรู้ คือ มีความบกพร่องทางสมองทำให้เกิดความบกพร่องด้านการอ่าน การเขียน การคิดคำนวณ หรือการเรียนรู้พื้นฐานอื่นโดยทำได้ต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานตามช่วง อายุและระดับสติปัญญา

ความพิการทางออทิสติก ได้แก่ บุคคลที่มีข้อจำกัดในการปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวันหรือการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม ซึ่งเป็นผลมาจากความบกพร่องทางการพัฒนาการด้านสังคม ภาษา และการสื่อความหมาย พฤติกรรมและอารมณ์ โดยมีสาเหตุมาจากความผิดปกติของสมองและความผิดปกติที่แสดงก่อนอายุสองปีครึ่ง โดยให้รวมถึงการวินิจฉัยแยกกลุ่มออทิสติกสเปกตรัมอื่น ๆ เช่น แอสเปอเกอร์

การทบทวนวรรณกรรม

ในด้านนโยบาย กฎหมาย และแผน ทั้งในและต่างประเทศนั้น งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสตรีพิการไทย ได้มีการให้ความสำคัญต่อการมุ่งเน้นการส่งเสริม และพัฒนาคุณภาพชีวิตของสตรีพิการ ตลอดจนการพิทักษ์ ปกป้องดูแล และการส่งเสริมให้สตรีพิการเข้าถึงสิทธิและบริการขั้นพื้นฐาน เช่น การกำหนดกรอบของแผนพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ ฉบับที่ 5 พ.ศ. 2560-2564 ยุทธศาสตร์ที่ 1 ว่าด้วยการเสริมพลังคนพิการและองค์กรด้านคนพิการให้มีศักยภาพและความเข้มแข็ง ได้กำหนดแนวทางในการเสริมพลังและพัฒนาศักยภาพสตรีพิการเด็กหญิงพิการ เพื่อให้เข้าถึงโอกาสอันเท่าเทียม ในการพัฒนาสังคมกระแสหลัก แต่ในนโยบาย กฎหมาย และแผนที่เกี่ยวข้องกับสตรีพิการไทย ยังคงจำเป็นต้องมีการปรับแก้ไข และเพิ่มเติม ให้มีการระบุดังกล่าวถึงการเข้าถึง ปกป้องคุ้มครอง สิทธิของสตรีพิการให้ชัดเจนขึ้น โดยเฉพาะพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2556 ซึ่งยังมีได้มีการระบุกลุ่มคนพิการเป็นกลุ่มเฉพาะ เช่น กลุ่มสตรีพิการ กลุ่มเด็กพิการ เช่นเดียวกับที่ปรากฏใน **อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการ** (Convention on the rights of persons with disabilities : CRPD) ได้กำหนดให้รัฐภาคียอมรับว่า สตรีและเด็กพิการนั้นตกอยู่ภายใต้การเลือกปฏิบัติอย่างทวีคูณ และในการนี้ รัฐภาคีต้องดำเนินมาตรการเพื่อประกันว่าสตรีและเด็กหญิงพิการจะได้อุปโภคสิทธิมนุษยชนและเสรีภาพขั้นพื้นฐานทั้งปวงอย่างเต็มที่และโดยเท่าเทียมกัน และให้รัฐภาคีดำเนินมาตรการที่เหมาะสม ทั้งปวงเพื่อประกันให้เกิด การพัฒนาความก้าวหน้าและการเสริมสร้างพลังอำนาจแก่สตรีอย่างเต็มที่เพื่อเป็นหลักประกันว่าบุคคลเหล่านี้จะสามารถใช้และอุปโภคสิทธิมนุษยชนและเสรีภาพขั้นพื้นฐานตามที่ระบุไว้ในอนุสัญญานี้ และ **อนุสัญญาว่าด้วยการขจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรีในทุกรูปแบบ** (Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination Against Women: CEDAW) คือ การให้คำจำกัดความเรื่องการเลือกปฏิบัติ (Discrimination) การออกกฎหมายเพื่อประกันสิทธิโอกาส ความเสมอภาค และความก้าวหน้าในการพัฒนาสถานภาพสตรี การมุ่งขจัดอคติทางเพศและเจตคติดั้งเดิมที่กีดกันศักยภาพและความก้าวหน้าของสตรี การสร้างความเข้าใจ และ

การคุ้มครองสิทธิอนามัยเจริญพันธุ์ ที่ตั้งผู้ชายเข้ามามีส่วนร่วมรับผิดชอบ เน้นการคุ้มครองสิทธิสตรี จากความรุนแรง การค้าหญิงและการแสวงหาประโยชน์จากการค้าหญิงการประกันสิทธิขั้นพื้นฐาน ในการมีส่วนร่วมทางการเมือง การเข้าร่วมในการวางนโยบายรัฐ การเข้าสู่ตำแหน่งทางราชการและ การเป็นผู้แทนในระดับระหว่างประเทศของสตรี สิทธิในเรื่องสัญชาติ โอกาสในการศึกษา การจ้างงาน และกิจกรรมทางเศรษฐกิจและสังคมที่รวมไปถึงสตรีในชนบท การทำนิติกรรมสัญญาที่ เน้นความเสมอภาค และขจัดการกีดกัน ความสามารถทางกฎหมายของสตรี สิทธิในการสมรสและ ความสัมพันธ์ทางครอบครัว ซึ่งรวมถึงการขาดจากการสมรส อำนาจปกครองบุตร การเลือกใช้นามสกุล และการจัดการทางทรัพย์สิน **ทศวรรษคนพิการแห่งอาเซียน พ.ศ. 2554-2563** (ASEAN Decade of Persons with Disabilities 2011-2020) ประเด็นที่ 10 สตรีพิการ เน้นย้ำการเสริมพลัง ให้กับสตรี เพื่อประกันว่าสตรีและเด็กหญิงพิการจะได้อุปโภค สิทธิ มนุษยชนและเสรีภาพขั้นพื้นฐาน ทั้งปวงอย่างเต็มที่และโดยเท่าเทียมรวมถึงประเด็นด้านสตรีและเด็กหญิงพิการเข้าไว้ในทุกภาคส่วน ของอาเซียนที่เกี่ยวข้อง และ **พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2556** ที่นับเป็นนวัตกรรมทางกฎหมายด้านการ ส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิต คนพิการ โดยมีสาระทั้งในด้านการกำหนดมาตรการในการ ส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิต การสร้างกลไกเพื่อการคุ้มครองคนพิการในเชิงนโยบายไว้ใน กฎหมาย เพื่อให้คนพิการได้รับสิทธิ และโอกาส การคุ้มครองจากรัฐ โดยให้คนพิการได้เข้าถึงและใช้ ประโยชน์จากบริการต่างๆ จากสิ่งอำนวยความสะดวกอันเป็นสาธารณะ ตลอดจนสวัสดิการและ ความช่วยเหลือจากรัฐ ทั้งในด้านฟื้นฟูสมรรถภาพโดยกระบวนการทางการแพทย์ การศึกษา การอาชีพ การคุ้มครอง เพื่อมิให้มีการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม

แม้จะมีกฎหมายและแนวปฏิบัติในการส่งเสริมคุณภาพชีวิตผู้พิการจำนวนมากดังข้างต้น แต่งานศึกษาที่ผ่านมาชี้ให้เห็นว่าสตรีพิการยังถูกล่วงละเมิดจำนวนมากเนื่องจากความไม่รู้และ ไม่สามารถเข้าถึงบริการภาครัฐได้ สำนักส่งเสริมความเสมอภาคหญิงชาย สำนักงานกิจการสตรีและ สถาบันครอบครัว พบว่า ผู้หญิงในประเทศไทยถูกละเมิดสิทธิด้านอนามัยเจริญพันธุ์มากที่สุด โดยในภาพรวมผู้หญิงกลุ่มอายุ 25-34 ปีถูกละเมิดสิทธิมากที่สุด และกลุ่มเปราะบางที่สุด คือกลุ่ม สตรีพิการ โดยการละเมิดสิทธิสตรีเกิดขึ้นได้ทั้งจากการยินยอม จำยอม จำทน และความรู้ การให้การศึกษาคือความรู้ด้านสิทธิแก่สตรีพิการ เป็นวิธีสำคัญที่จะป้องกันการถูกละเมิดสิทธิ เช่นเดียวกับงานวิจัยของอรุณี ลิ้มมณี (2560) ที่เสนอว่า วัยรุ่นสตรีพิการจำเป็นต้องได้รับข้อมูลหรือ ความรู้เกี่ยวกับสภาพร่างกายที่เปลี่ยนแปลงไป โดยวัยรุ่นสตรีพิการอาจต้องได้รับข้อมูลมากกว่าวัยรุ่น ทั่วไปในด้านการป้องกันตนเองจากการถูกล่วงละเมิด

การเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากสิ่งอำนวยความสะดวก สวัสดิการและความช่วยเหลืออื่นจากรัฐ รวมถึง ข้อมูลข่าวสาร การสื่อสาร บริการโทรคมนาคม เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารและเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อการสื่อสาร จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการได้ตามที่ระบุไว้ใน พ.ร.บ. ส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 อย่างไรก็ตาม การที่สื่อต่างๆจะมีประสิทธิภาพในการสื่อข้อมูลข่าวสารได้นั้น งานวิจัยหรือบทความวิชาการส่วนใหญ่ระบุว่าขึ้นอยู่กับประเภทของความพิการ โดยผู้พิการทางด้านสายตาและการมองเห็น ส่วนใหญ่จะรับรู้ข่าวสารได้ทางเสียง แต่จะมีความสามารถจำกัดในการโต้ตอบ หรือวิพากษ์วิจารณ์ มักรับข่าวสารผ่านทาง หนังสือเสียง พังเสียงจากวิทยุและโทรทัศน์ จึงต้องการเทคโนโลยีที่สามารถช่วยให้คนพิการด้านสายตาสามารถตอบโต้ได้ เช่น ซอฟต์แวร์ “Screen Reader” ซึ่งช่วยให้ผู้พิการทางสายตา สามารถอ่านและสังพิมพ์ข้อความโดยใช้เสียง แทนแป้นพิมพ์คีย์บอร์ดได้ แต่ก็ยังมีข้อจำกัดด้านภาษา เพราะใช้ได้แต่เพียงภาษาอังกฤษเท่านั้น ส่วนผู้พิการที่มีความบกพร่องด้านการสื่อสาร เช่น หูหนวก จะมีทางเลือกมากขึ้นในการใช้ประโยชน์จากสื่อโทรทัศน์ โดยแนวทางที่ สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ ได้กำหนดไว้สำหรับให้ผู้บริการสื่อดำเนินการเพื่อคนพิการ อาทิ มีบริการล่ามภาษามือ คำบรรยายเป็นอักษร (Caption) สำหรับผู้พิการทางการได้ยิน เช่น คำบรรยายบรรยายภาคในฉาก เช่น เสียงนกร้อง เสียงคลื่นซัดชายฝั่ง คำบรรยายเป็นเสียง (Audio Description) สำหรับผู้พิการทางสายตา เช่น บรรยายบรรยายภาคในฉากช่วงที่ไม่มีบทสนทนา เช่น นางเอกกำลังเดินขึ้นบันไดอย่างช้าๆ เป็นต้น โดยมีสมาคมคนหูหนวกแห่งประเทศไทย และสมาคมคนตาบอดแห่งประเทศไทย เป็นที่ปรึกษาโครงการเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องในการผลิตบริการที่เหมาะสมสำหรับคนพิการ และการสร้างความตระหนักรู้ในสิทธิทางการสื่อสารของคนพิการด้านการได้ยิน และร่วมกับสมาคมผู้ปกครองบุคคลออทิซึม(ไทย) สมาคมเพื่อคนพิการทางสติปัญญาแห่งประเทศไทย เพื่อสร้างความตระหนักรู้ในสิทธิทางการสื่อสารของคนพิการด้านสติปัญญา ออทิสซึม และผู้บกพร่องทางจิต เพื่อส่งเสริมให้คนพิการสามารถเข้าถึงข้อมูล ข่าวสารผ่านกิจการโทรทัศน์ได้อย่างเท่าเทียมและรู้เท่าทัน(สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ, ออนไลน์ 2563)

ทั้งนี้ ความพิการและการเข้าไม่ถึงสื่อ ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ นั้น ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตลดลง เพราะในการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการนั้นจำเป็นต้องมีเครื่องมือสำคัญนั้นคือ “การสื่อสาร” ให้ข้อมูลเข้าถึงคนพิการทุกกลุ่ม ทุกประเภท แนวคิดการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ ตลอดจนการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ ที่มุ่งเน้นการเสริมสร้างสมรรถภาพหรือความสามารถของคนพิการให้มีสภาพที่ดีขึ้น หรือดำรงสมรรถภาพหรือความสามารถที่มีอยู่เดิมไว้ เพื่อให้คนพิการได้มีโอกาสทำงานหรือดำรงชีวิตในสังคมอย่างเต็มศักยภาพ คนพิการมีสิทธิที่จะได้รับ

ข้อมูลข่าวสาร การสื่อสาร บริการโทรคมนาคม เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารและเทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อการสื่อสารสำหรับคนพิการทุกประเภทตลอดจนบริการสื่อสารระยะจากหน่วยงานของรัฐหรือเอกชนที่ได้รับงบประมาณสนับสนุนจากรัฐ ซึ่งกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการระบุว่า เทคโนโลยีเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยเหลือได้ เช่น พระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551 ให้คำจำกัดความ “เทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก” (Assistive Technology) ไว้ว่า เป็นเครื่องมือ อุปกรณ์ ฮาร์ดแวร์ ซอฟต์แวร์ หรือบริการที่ใช้สำหรับคนพิการโดยเฉพาะ หรือที่มีการดัดแปลงหรือปรับใช้ให้ตรงกับ ความต้องการจำเป็นพิเศษของคนพิการแต่ละบุคคล เพื่อเพิ่ม รักษา คงไว้ หรือพัฒนาความสามารถและ ศักยภาพที่จะเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร การสื่อสาร รวมถึงกิจกรรมอื่นใดในชีวิตประจำวันเพื่อการดำรงชีวิต อิสระ” และ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (2550) ให้ความหมายว่า “เทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก” หมายถึง เครื่องมืออุปกรณ์ที่ช่วยสนับสนุนทางกายภาพสำหรับ คนพิการที่จะเข้าถึงข้อมูลสารสนเทศ และการสื่อสารของคนพิการได้ ทั้งในด้านการเรียนรู้การดำรงชีวิตและการพึ่งพาตนเองอย่างอิสระได้

วิธีการวิจัย

การศึกษาวิจัย ครั้งนี้เป็นการศึกษาวิจัยแบบผสม (Mixed Method) โดยใช้การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ มีรายละเอียด ดังนี้

1) การวิจัยเชิงปริมาณ เป็นการเก็บข้อมูลจากการสำรวจโดยใช้แบบสอบถาม บัณฑิตที่มีต่อการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารด้านสิทธิของสตรีพิการ โดยประชากรที่ศึกษา คือ สตรีพิการทั่วประเทศ โดยใช้วิธีเก็บข้อมูลจากการเก็บแบบสอบถามสตรีพิการหรือผู้ดูแลคนพิการทั่วประเทศ โดยใช้วิธีการเลือกแบบกำหนดโควตา (Quota Sampling) ส่งแบบสอบถามจังหวัดละ 30 คน รวม 2,283 คน แบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เพศ อายุ ระดับการศึกษาชั้นสูงสุดที่สำเร็จมา สถานภาพการสมรส ที่พักอาศัยปัจจุบัน สถานที่พักอาศัย อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน แหล่งที่มาของรายได้ ประเภทความพิการ สาเหตุของความพิการ และผู้ดูแลคน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการเข้าถึงข้อมูลของสิทธิของสตรีพิการ ข้อมูลการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ของคนพิการ ความพึงพอใจต่อการเข้าถึงสิทธิและบริการจากภาครัฐ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามโดยใช้สถิติเชิงพรรณนาและการวิเคราะห์การถดถอยโลจิสติกทวิภาค ดังนี้

$$\text{โมเดลการวิเคราะห์การถดถอยคือ } y_i = x'_i \beta + \varepsilon_i \quad \text{เมื่อ } x'_i = [1, x_{i1}, x_{i2}, \dots, x_{ik}],$$

$$\beta_i = [\beta_0, \beta_1, \dots, \beta_k], \quad \varepsilon_i \text{ คือ ความคลาดเคลื่อน}$$

สามารถเขียนสมการและนำเสนอผลการวิเคราะห์ได้ดังนี้

$$y = \beta_0 + \beta_1(\text{ประเภทความพิการ}) + \beta_2(\text{คุณลักษณะครัวเรือน}) + \varepsilon_i$$

y = การเข้าถึงข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ของคนพิการ

β_1 = ประเภทความพิการ

β_2 = คุณลักษณะครัวเรือน

β_0 = ค่าคงที่

ε_i คือ ความคลาดเคลื่อน

ในการวิเคราะห์ถดถอยโลจิสติกทวิภาค มีเงื่อนไขในการกำหนดคุณสมบัติของตัวแปร คือ ตัวแปรอิสระแต่ละตัวตัวแปรต้องเป็นตัวแปรที่มีระดับการวัดไม่ต่ำกว่าระดับจัดช่วง (interval scale) หากพบว่า ตัวแปรตัวใดมีระดับการวัดต่ำกว่าคุณสมบัติข้างต้น จำเป็นต้องนำตัวแปรดังกล่าวมาแปลงค่าเพื่อให้ได้เป็นตัวแปรหุ่น (dummy variable) เสียก่อน แล้วจึงจะสามารถนำตัวแปรนั้นมาวิเคราะห์ข้อมูลได้ และในการวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดให้กลุ่มที่สนใจมีค่าเป็น 1 ส่วนกลุ่มอื่นๆ กำหนดให้เป็นกลุ่มอ้างอิงมีค่าเป็น 0 สำหรับตัวแปรอิสระที่ต้องนำมาแปลงค่าเป็นตัวแปรหุ่น มีดังต่อไปนี้

ตัวแปรอิสระ

1) ประเภทความพิการ

กำหนดให้	ความพิการทางการเห็น	มีค่าเป็น 0
	ความพิการทางการได้ยินหรือสื่อความหมาย	มีค่าเป็น 1
	ความพิการทางการเคลื่อนไหวหรือร่างกาย	มีค่าเป็น 1
	ความพิการทางจิตใจหรือพฤติกรรม	มีค่าเป็น 1
	ความพิการทางสติปัญญา	มีค่าเป็น 1
	ความพิการทางการเรียนรู้	มีค่าเป็น 1
	ความพิการทางออทิสติก	มีค่าเป็น 1

2) คุณลักษณะครัวเรือน

กำหนดให้	บ้านพักของตนเอง	มีค่าเป็น 0
	บ้านพักของคู่สมรส	มีค่าเป็น 1
	บ้านพักของญาติ / พ่อแม่	มีค่าเป็น 1
	บ้านพักของทางราชการ	มีค่าเป็น 1
	เช่าที่อยู่อาศัย	มีค่าเป็น 1
	อื่นๆ	มีค่าเป็น 1

ตัวแปรตาม

	การเข้าถึงข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ของคนพิการ	
กำหนดให้	การเข้าไม่ถึงข้อมูลข่าวสาร	มีค่าเป็น 0
	การเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร	มีค่าเป็น 1

2) การวิจัยเชิงคุณภาพ เป็นการศึกษาวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) จากเอกสารเกี่ยวกับแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์สตรีพิการไทย กฎหมายและนโยบายที่เกี่ยวข้องกับสิทธิของสตรีพิการ เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามและประเด็นคำถามสำหรับการสัมภาษณ์เชิงลึกแก่นำสตรีพิการ 7 คน เป็นการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) สตรีพิการต้นแบบที่มีประสบการณ์ทำงานเกี่ยวข้องกับสิทธิสตรีพิการไทยมานานเกิน 7 ปี โดยมีประเด็นคำถาม ได้แก่ ประเด็นการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารด้านสิทธิและบริการเกี่ยวกับคนพิการที่เคยได้รับ ประเด็นปัญหาที่เคยได้รับการเข้าถึงสิทธิและบริการสำหรับคนพิการ และข้อเสนอแนะ โดยในการสัมภาษณ์แต่ละครั้ง ผู้วิจัยทำการบันทึกเสียง มาถอดเทปอภิปราย วิเคราะห์ สรุปผลที่ได้รับ

ผลการวิจัย

ส่วนที่ 1 ประเด็นสำคัญด้านสตรีพิการ สถานการณ์สตรีพิการ การเข้าถึงสิทธิของสตรีพิการ

ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถามในการเก็บข้อมูลตัวอย่างจากประชากรสตรีพิการหรือผู้ดูแลคนพิการทั่วประเทศไทย รวม 76 จังหวัด ได้จำนวน 2,283 ตัวอย่าง ข้อมูลด้านประชากรของสตรีพิการพบว่า สตรีพิการส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับประถมศึกษา ร้อยละ 61.1 ของสตรีพิการประกอบอาชีพ และมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนไม่เกิน 5,000 บาท แต่สัดส่วนของสตรีพิการที่ไม่ได้ประกอบอาชีพก็สูงถึงเกือบร้อยละ 40 ส่วนใหญ่อาศัยที่บ้านของตนเอง และมีสถานภาพสมรส

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละของสตรีพิการจำแนกตามลักษณะทั่วไปของประชากรกลุ่มตัวอย่าง

ลักษณะทั่วไป	อันดับ 1	อันดับ 2	อันดับ 3	หมายเหตุ
การศึกษา	ประถมศึกษา จำนวน 923 คน คิดเป็นร้อยละ 40.4	มัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 344 คน คิดเป็นร้อยละ 15.1	มัธยมศึกษาตอนปลาย/ ปวช. จำนวน 330 คน คิดเป็นร้อยละ 14.5	
สถานภาพสมรส	สถานภาพสมรส จำนวน 1,001 คน คิดเป็นร้อยละ 43.8	โสด จำนวน 855 คน คิดเป็นร้อยละ 37.5	หม้าย /หย่าร้าง /แยกกัน อยู่ จำนวน 427 คน คิดเป็นร้อยละ 18.7	
สถานที่พักอาศัย	บ้านพักของตนเอง จำนวน 1,251 คน คิดเป็นร้อยละ 54.8	บ้านพักของญาติ /พ่อแม่ จำนวน 578 คน คิดเป็นร้อยละ 25.3	บ้านพักของผู้สมรส จำนวน 254 คน คิดเป็นร้อยละ 11.1	
อาชีพ	มีการประกอบ อาชีพ จำนวน 1,394 คน คิดเป็นร้อยละ 61.1	ไม่ได้ประกอบอาชีพ จำนวน 889 คน คิดเป็นร้อยละ 38.9		
รายได้เฉลี่ย ต่อเดือน	รายได้เฉลี่ยต่อเดือน 1-5,000 บาท จำนวน 1,154 คน คิดเป็นร้อยละ 50.5	รายได้เฉลี่ยต่อเดือน 5,001-10,000 บาท จำนวน 682 คน คิดเป็นร้อยละ 29.9	รายได้เฉลี่ยต่อเดือน 10,001-15,000 บาท จำนวน 172 คน คิดเป็นร้อยละ 7.5	ไม่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน จำนวน 105 คน คิดเป็นร้อยละ 4.6
แหล่งที่มา ของรายได้	การทำงาน จำนวน 1,295 คน คิดเป็นร้อยละ 56.7	สวัสดิการรัฐ จำนวน 589 คน คิดเป็นร้อยละ 25.8	คนในครอบครัวให้การ ดูแล จำนวน 313 คน คิดเป็นร้อยละ 13.7	แหล่งอื่นๆ เช่น เงิน บริจาค เงินช่วยเหลือ จากแหล่งอื่นที่ไม่ได้มา จากรัฐ จำนวน 86 คน คิดเป็นร้อยละ 3.8

ที่มา : สํารวจโดยผู้วิจัย

ในด้านการเข้าถึงสิทธิและการได้รับบริการจากรัฐ สตรีพิการ**เคยรับ**ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ของคนพิการ จำนวน 1,799 คน คิดเป็นร้อยละ 78.8 **ไม่เคยได้รับ**ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ของคนพิการ จำนวน 403 คน คิดเป็นร้อยละ 17.7 และ**ไม่ระบุข้อมูล** จำนวน 81 คน คิดเป็นร้อยละ 3.5 และจากข้อมูลสตรีพิการที่**เคยรับ**ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ของคนพิการ จำนวน 1,799 นั้น ได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับสื่อที่เปิดรับ ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 2 จำนวนและร้อยละของการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ของคนพิการผ่านสื่อโทรทัศน์ จำแนกตามประเภทความพิการ

การเข้าถึงข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ของคนพิการผ่านสื่อโทรทัศน์	ประเภทความพิการ						
	ความพิการทางการเห็น	ความพิการทางการได้ยินหรือสื่อความหมาย	ความพิการทางการเคลื่อนไหวหรือร่างกาย	ความพิการทางจิตใจหรือพฤติกรรม	ความพิการทางสติปัญญา	ความพิการทางการเรียนรู้	ความพิการทางออทิสติก
ไม่เคย	20 (13.2)	46 (15.3)	120 (11.6)	16 (15.0)	27 (20.0)	10 (18.2)	11 (20.4)
เคย	132 (86.8)	255 (84.7)	912 (88.4)	91 (85.0)	108 (80.0)	45 (81.8)	43 (79.6)
รวม	152 (100.0)	301 (100.0)	1032 (100.0)	107 (100.0)	135 (100.0)	55 (100.0)	54 (100.0)

จากตารางที่ 2 เมื่อเปรียบเทียบ การเข้าถึงข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ของคนพิการผ่านสื่อโทรทัศน์ของผู้ที่มีประเภทความพิการประเภทต่างๆ พบว่า **คนพิการที่ไม่เคยเข้าถึงข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ของคนพิการผ่านสื่อโทรทัศน์ ส่วนใหญ่ร้อยละ 20.4 เป็นผู้ที่มีประเภทความพิการทางออทิสติก** รองลงมา ร้อยละ 20.0 เป็นผู้ที่มีประเภทความพิการทางสติปัญญา และร้อยละ 18.2 เป็นผู้ที่มีประเภทความพิการทางการเรียนรู้ ตามลำดับ

ส่วนคนพิการที่เคยเข้าถึงข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ของคนพิการผ่านสื่อโทรทัศน์ ส่วนใหญ่ร้อยละ 88.4 เป็นผู้ที่มีประเภทความพิการทางการเคลื่อนไหวหรือร่างกาย รองลงมา ร้อยละ 86.8 เป็นผู้ที่มีประเภทความพิการทางการเห็น และร้อยละ 85.0 เป็นผู้ที่มีประเภทความพิการทางจิตใจหรือพฤติกรรม ตามลำดับ

ตารางที่ 3 จำนวนและร้อยละของการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ของคนพิการผ่านสื่อวิทยุ จำแนกตามประเภทความพิการ

การเข้าถึงข้อมูล ข่าวสารเกี่ยวกับสิทธิ ประโยชน์ของคน พิการผ่านสื่อวิทยุ	ประเภทความพิการ						
	ความพิการ ทางการเห็น	ความพิการ ทางการได้ยินหรือสื่อ ความหมาย	ความพิการ ทางการเคลื่อนไหว หรือร่างกาย	ความพิการ ทางจิตใจ หรือ พฤติกรรม	ความ พิการทาง สติปัญญา	ความ พิการ ทางการ เรียนรู้	ความพิการ ทาง ออทิสติก
ไม่เคย	41 (28.3)	132 (43.9)	386 (38.9)	38 (35.8)	71 (52.2)	27 (49.1)	29 (53.7)
เคย	104 (71.7)	169 (56.1)	607 (61.1)	68 (64.2)	65 (47.8)	28 (50.9)	25 (46.3)
รวม	145 (100.0)	301 (100.0)	993 (100.0)	106 (100.0)	136 (100.0)	55 (100.0)	54 (100.0)

จากตารางที่ 3 เมื่อเปรียบเทียบ การเข้าถึงข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ของคนพิการผ่านสื่อวิทยุของผู้ที่มีประเภทความพิการประเภทต่างๆ พบว่า **คนพิการที่ไม่เคยเข้าถึงข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ของคนพิการผ่านสื่อวิทยุ ส่วนใหญ่ร้อยละ 53.7 เป็นผู้ที่มีประเภทความพิการทางออทิสติก** รองลงมา ร้อยละ 52.2 เป็นผู้ที่มีประเภทความพิการทางสติปัญญา และร้อยละ 49.1 เป็นผู้ที่มีประเภทความพิการทางการเรียนรู้ ตามลำดับ

ส่วนคนพิการที่เคยเข้าถึงข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ของคนพิการผ่านสื่อวิทยุ ส่วนใหญ่ร้อยละ 71.7 เป็นผู้ที่มีประเภทความพิการทางการเห็น รองลงมา ร้อยละ 64.2 เป็นผู้ที่มีประเภทความพิการทางจิตใจหรือพฤติกรรม และร้อยละ 61.1 เป็นผู้ที่มีประเภทความพิการทางการเคลื่อนไหวหรือร่างกาย ตามลำดับ

ตารางที่ 4 จำนวนและร้อยละของการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ของคนพิการผ่านสื่อสิ่งพิมพ์ จำแนกตามประเภทความพิการ

การเข้าถึงข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ของคนพิการผ่านสื่อสิ่งพิมพ์	ประเภทความพิการ						
	ความพิการทางการเห็น	ความพิการทางการได้ยินหรือสื่อความหมาย	ความพิการทางการเคลื่อนไหวหรือร่างกาย	ความพิการทางจิตใจหรือพฤติกรรม	ความพิการทางสติปัญญา	ความพิการทางการเรียนรู้	ความพิการทางออทิสติก
หนังสือพิมพ์	30 (25.0)	90 (31.8)	244 (26.5)	29 (29.0)	29 (24.2)	19 (39.6)	17 (35.4)
แผ่นพับ/ใบปลิว	60 (50.0)	152 (53.7)	515 (55.9)	55 (55.0)	61 (50.8)	21 (43.8)	21 (43.8)
นิตยสาร/วารสาร	12 (10.0)	19 (6.7)	101 (11.0)	14 (14.0)	13 (10.8)	4 (8.3)	7 (14.6)
ไม่รับสื่อสิ่งพิมพ์	18 (15.0)	22 (7.8)	62 (6.7)	2 (2.0)	17 (14.2)	4 (8.3)	3 (6.3)
รวม	120 (100.0)	283 (100.0)	922 (100.0)	100 (100.0)	120 (100.0)	48 (100.0)	48 (100.0)

จากตารางที่ 4 เมื่อเปรียบเทียบ การเข้าถึงข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ของคนพิการผ่านสื่อสิ่งพิมพ์ต่างๆ ของผู้ที่มีประเภทความพิการประเภทต่างๆ พบว่า คนพิการที่เข้าถึงข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ของคนพิการผ่านหนังสือพิมพ์ ส่วนใหญ่ร้อยละ 39.6 เป็นผู้ที่มีประเภทความพิการทางการเรียนรู้ คนพิการที่เข้าถึงข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ของคนพิการผ่านแผ่นพับ/ใบปลิว ส่วนใหญ่ร้อยละ 55.9 เป็นผู้ที่มีประเภทความพิการทางการเคลื่อนไหวหรือร่างกาย รองลงมา ร้อยละ 55.0 คนพิการที่เข้าถึงข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ของคนพิการผ่านนิตยสาร/วารสาร ส่วนใหญ่ร้อยละ 14.6 เป็นผู้ที่มีประเภทความพิการทางออทิสติก ส่วนคนพิการที่ไม่รับสื่อสิ่งพิมพ์ ส่วนใหญ่ร้อยละ 15.0 เป็นผู้ที่มีประเภทความพิการทางการเห็น รองลงมา ร้อยละ 14.2 เป็นผู้ที่มีประเภทความพิการทางสติปัญญา และร้อยละ 8.3 เป็นผู้ที่มีประเภทความพิการทางการเรียนรู้ ตามลำดับ

ตารางที่ 5 จำนวนและร้อยละของการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ของคนพิการผ่านสื่อออนไลน์ จำแนกตามประเภทความพิการ

การเข้าถึงข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ของคนพิการผ่านสื่อออนไลน์	ประเภทความพิการ						
	ความพิการทางการเห็น	ความพิการทางการได้ยินหรือสื่อความหมาย	ความพิการทางการเคลื่อนไหวหรือร่างกาย	ความพิการทางจิตใจหรือพฤติกรรม	ความพิการทางสติปัญญา	ความพิการทางการเรียนรู้	ความพิการทางออทิสติก
เว็บไซต์	28 (22.0)	66 (24.1)	240 (26.4)	34 (35.8)	25 (21.2)	12 (25.5)	11 (21.6)
ไลน์	30 (23.6)	47 (17.2)	159 (17.5)	14 (14.7)	29 (24.6)	4 (8.5)	12 (23.5)
เฟซบุ๊ก	45 (35.4)	119 (43.4)	417 (45.9)	34 (35.8)	50 (42.4)	26 (55.3)	22 (43.1)
ยูทูบ	7 (5.5)	12 (4.4)	31 (3.4)	6 (6.3)	9 (7.6)	4 (8.5)	4 (7.8)
ไม่รับสื่อออนไลน์	17 (13.4)	30 (10.9)	62 (6.8)	7 (7.4)	5 (4.2)	1 (2.1)	2 (3.9)
รวม	127 (100.0)	274 (100.0)	909 (100.0)	95 (100.0)	118 (100.0)	47 (100.0)	51 (100.0)

หมายเหตุ จากคำถามว่า ท่านติดตามข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับ สิทธิประโยชน์ของคนพิการ ผ่านสื่อออนไลน์ช่องทางใด

จากตารางที่ 5 เมื่อเปรียบเทียบ การเข้าถึงข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ของคนพิการผ่านสื่อออนไลน์ของผู้ที่มีประเภทความพิการประเภทต่างๆ พบว่า คนพิการที่เข้าถึงข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ของคนพิการผ่านเว็บไซต์ ส่วนใหญ่ร้อยละ 35.8 เป็นผู้ที่มีประเภทความพิการทางจิตใจหรือพฤติกรรม คนพิการที่เข้าถึงข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ของคนพิการผ่านไลน์ ส่วนใหญ่ร้อยละ 24.6 เป็นผู้ที่มีประเภทความพิการทางสติปัญญา และ คนพิการที่เข้าถึงข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ของคนพิการผ่านเฟซบุ๊ก ส่วนใหญ่ร้อยละ 55.3 เป็นผู้ที่มีประเภทความพิการทางการเรียนรู้ ส่วนคนพิการที่เข้าถึงข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ของคนพิการผ่านยูทูบเป็นสัดส่วนที่น้อย ส่วนคนพิการที่ไม่รับสื่อออนไลน์ ส่วนใหญ่ร้อยละ 13.4 เป็นผู้ที่มีประเภทความพิการทางการเห็น

ตารางที่ 6 จำนวนและร้อยละของการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ของคนพิการผ่านสื่อบุคคล จำแนกตามประเภทความพิการ

การเข้าถึงข้อมูล ข่าวสารเกี่ยวกับสิทธิ ประโยชน์ของคนพิการ ผ่านสื่อบุคคล	ประเภทความพิการ						
	ความพิการ ทางการเห็น	ความพิการ ทางการได้ยินหรือสื่อ ความหมาย	ความพิการ ทางการเคลื่อนไหว หรือ ร่างกาย	ความ พิการทาง จิตใจหรือ พฤติกรรม	ความ พิการทาง สติปัญญา	ความ พิการ ทางการ เรียนรู้	ความพิการ ทาง ออทิสติก
คนในครอบครัว (เช่น คู่สมรส พ่อแม่ พี่น้อง ญาติ)	44 (28.8)	71 (23.0)	173 (16.2)	23 (21.1)	23 (16.7)	14 (25.5)	7 (12.7)
เพื่อน/คนรู้จัก	39 (25.5)	40 (12.9)	220 (20.6)	23 (21.1)	22 (15.9)	8 (14.5)	8 (14.5)
เจ้าหน้าที่ของหน่วยงาน ราชการ	69 (45.1)	197 (63.8)	668 (62.4)	60 (55.0)	91 (65.9)	33 (60.0)	40 (72.7)
ไม่รับสื่อบุคคล	1 (0.7)	1 (0.3)	9 (0.8)	3 (2.8)	2 (1.4)	0 (0.0)	0 (0.0)
รวม	153 (100.0)	309 (100.0)	1070 (100.0)	109 (100.0)	138 (100.0)	55 (100.0)	55 (100.0)

จากตารางที่ 6 เมื่อเปรียบเทียบ การเข้าถึงข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ของคนพิการผ่านสื่อบุคคลของผู้ที่มีประเภทความพิการประเภทต่างๆ พบว่า คนพิการที่เข้าถึงข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ของคนพิการผ่านคนในครอบครัว (เช่น คู่สมรส พ่อแม่ พี่น้อง ญาติ) มีสัดส่วนใกล้เคียงกันคือ คนพิการทางการเห็น ร้อยละ 28 คนพิการทางการเรียนรู้ ร้อยละ 25.5 และ คนพิการทางการได้ยินหรือสื่อความหมาย ร้อยละ 23.0 ตามลำดับ

คนพิการที่เข้าถึงข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ของคนพิการผ่านเพื่อน/คนรู้จัก ส่วนใหญ่ร้อยละ 25.5 เป็นผู้ที่มีประเภทความพิการทางการเห็น ส่วนการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ของคนพิการผ่านเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานราชการ ส่วนใหญ่ร้อยละ 72.7 เป็นผู้ที่มีประเภทความพิการทางออทิสติก รองลงมา ร้อยละ 65.9 เป็นผู้ที่มีประเภทความพิการทางสติปัญญา และร้อยละ 63.8 เป็นผู้ที่มีประเภทความพิการทางการได้ยินหรือสื่อความหมาย ตามลำดับ ส่วนคนพิการที่ไม่รับข้อมูลจากสื่อบุคคล มีเป็นส่วนน้อย คือ คนพิการทางจิตใจหรือพฤติกรรม ร้อยละ 2.8 และคนพิการทางสติปัญญา ร้อยละ 1.4

ตารางที่ 7 แสดงผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างประเภทความพิการและคุณลักษณะของครัวเรือน กับการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ของคนพิการ โดยใช้ค่าอัตราส่วนโอกาส (Odds ratio) ในการแสดงผล

	multiple logistic regression				
	B	S.E.	Odd ratio	p-value	R ²
ตัวแปรอิสระ					
ประเภทความพิการและคุณลักษณะของครัวเรือน					
ประเภทความพิการ					0.021
ความพิการทางการเห็น	====	====	====	====	
ความพิการทางการได้ยินหรือสื่อ					
ความหมาย	-0.100	0.191	0.854	0.001*	
ความพิการทางการเคลื่อนไหวหรือร่างกาย	0.138	0.183	0.770	0.030*	
ความพิการทางจิตใจหรือพฤติกรรม	0.388	0.267	1.473	0.147	
ความพิการทางสติปัญญา	0.264	0.228	1.302	0.246	
ความพิการทางการเรียนรู้	-0.530	0.283	0.589	0.061	
ความพิการทางอหิวาต์	0.137	0.321	1.147	0.670	
คุณลักษณะของครัวเรือน					0.013
บ้านพักของตนเอง	====	====	====	====	
บ้านพักของคู่สมรส	-0.366	0.159	0.694	0.021*	
บ้านพักของญาติ / พ่อแม่	-0.007	0.126	0.993	0.958	
บ้านพักของทางราชการ	0.753	0.752	2.124	0.316	
เช่าที่อยู่อาศัย	-0.371	0.191	0.690	0.052	
อื่นๆ	-0.213	0.578	0.808	0.713	
Log likelihood = 2341.039 , R ² = 0.020					

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

==== หมายถึง กลุ่มอ้างอิง

R² = ค่าที่บอกสัดส่วนหรือร้อยละซึ่งสามารถอธิบายการแปรผันของการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ของคนพิการ

จากตารางที่ 7 พบว่า ในส่วนของผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ในระดับหลายตัวแปร ระหว่างตัวแปรตาม คือ การเข้าถึงข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ของคนพิการและตัวแปรอิสระที่สนใจศึกษา 2 ตัวแปร พบว่า คนพิการที่มีความพิการทางการได้ยินหรือสื่อความหมาย และคนพิการที่มีความพิการทางการเคลื่อนไหวหรือร่างกายมีโอกาที่จะมีการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ของคนพิการเป็น 0.854 และ 0.770 เท่าของคนพิการที่มีความพิการทางการเห็น (ค่า odds ratio = 0.854 และ 0.770)

คนพิการที่มีคุณลักษณะของครัวเรือนโดยอาศัยบ้านพักของคู่สมรมีโอกาที่จะมีการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ของคนพิการเป็น 0.694 เท่าของคนพิการที่มีคุณลักษณะของครัวเรือนโดยอาศัยบ้านพักของตนเอง (ค่า odds ratio = 0.694)

ทั้งนี้ ตัวแปรอิสระทั้ง 2 ตัวนี้ร่วมกันอธิบายความแปรผันของการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ของคนพิการ ได้ร้อยละ 2.00 (ค่า R^2 เท่ากับ 0.020) สำหรับตัวแปรประเภทความพิการ สามารถอธิบายความแปรผันของการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ของคนพิการ ได้ร้อยละ 2.10 (ค่า R^2 เท่ากับ 0.021) ส่วนตัวแปรคุณลักษณะของครัวเรือน สามารถอธิบายความแปรผันของการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ของคนพิการ ได้ร้อยละ 1.3 (ค่า R^2 เท่ากับ 0.013)

ข้อค้นพบจากการสัมภาษณ์เชิงลึก จากการสัมภาษณ์สตรีพิการแกนนำทั้ง 7 คน ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับสิทธิประโยชน์ของคนพิการ และความต้องการด้านบริการภาครัฐที่สตรีพิการต้องการได้รับนั้นพบว่า มีความสอดคล้องกับผลการวิจัยที่ได้รับจากการสำรวจ ในประเด็นสำคัญได้แก่

1) การเข้าถึงข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับสิทธิประโยชน์ของคนพิการ ผู้ให้ข้อมูลทุกคนให้ข้อมูลตรงกันว่า ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ นั้น จำเป็นต้องการช่องทาง รูปแบบ และเทคโนโลยีการสื่อสารที่เหมาะสมกับประเภทความพิการ โดยเฉพาะกลุ่มความพิการด้านการมองเห็น และการได้ยิน ที่การให้บริการที่เหมาะสม เช่น อักษรเบรลล์ คำบรรยายเสียง หรือ การใช้ล่ามในการสื่อสารนั้น ยังไม่เพียงพอ ตัวอย่างเช่น เมื่อคนพิการทางการมองเห็นไปรับบริการที่โรงพยาบาล ส่วนใหญ่การให้ข้อมูลจะเป็นรูปแบบเอกสาร ซึ่งทำให้คนพิการเข้าไม่ถึง

2) ความต้องการบริการจากภาครัฐ ผู้ให้ข้อมูลทั้งหมดเห็นตรงกันว่า ต้องการให้มีการคำนึงถึงเพศสภาพและความเป็นหญิงของสตรีพิการในทุกด้าน เริ่มจาก การให้นิยามความเป็นหญิง เช่นเดียวกับสตรีทั่วไป เพื่อวิเคราะห์ความต้องการของสตรีพิการในความเป็นเพศหญิง ตัวอย่างเช่น การมีห้องน้ำแยกสำหรับผู้พิการชาย และหญิง แยกจากกัน การมีเจ้าหน้าที่ให้บริการ

รับเรื่องร้องเรียน ร้องทุกข์สำหรับผู้พิการเพศหญิง เช่น เรื่องเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิด้านความสัมพันธ์ทางเพศในครอบครัว อนามัยเจริญพันธุ์ หรือการถูกละเมิดสิทธิโดยผู้ดูแล หรือผู้อื่น ทั้งนี้ กลุ่มสตรีพิการที่มีความพิการทางสติปัญญา และออทิสติก รวมถึงสตรีพิการที่ถูกเลี้ยงดูมาแบบพึ่งพา มีความเสี่ยง มีแนวโน้มที่จะถูกละเมิดสิทธิทางเพศโดยผู้ดูแล และไม่มีโอกาสได้ร้องทุกข์ ปกป้องสิทธิของตนเอง ขณะที่เครือข่าย หรือชมรมที่ทำงานเฉพาะด้านสิทธิสตรีพิการ ยังมีไม่มากพอ และไม่เข้มแข็งเพียงพอ ชมรมและองค์กรด้านคนพิการส่วนใหญ่ยังให้โอกาสและพื้นที่การทำงานแก่คนพิการเพศชายมากกว่า การส่งเสริมการเข้าถึงสิทธิและความเท่าเทียม เป็นประเด็นสำคัญ ที่ต้องคำนึงวางแผนสำหรับอนาคตใน ตามโครงสร้างประชากรไทยที่มีสัดส่วนสตรีสูงอายุเพิ่มขึ้นเช่นกัน

ปัญหาที่มักเกิดขึ้นคือ เมื่อเกิดความรุนแรง การละเมิดสิทธิแล้ว ภาครัฐมักเลือกให้เป็นการไกล่เกลี่ย ซึ่งการละเมิดเป็นคดีอาญา ไกล่เกลี่ยไม่ได้ แต่ภาครัฐไกล่เกลี่ย กลายเป็นการละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ ซึ่งจริงๆ แล้วสตรีพิการเองก็มีสิทธิที่จะได้รับการดูแล เยียวยา มีกระบวนการช่วยเหลือ ในการสืบสวนสืบสวนที่เหมาะสม จนสามารถเข้าสู่สังคมได้ ประเด็นนี้เป็นการตั้งคำถามถึงการทำงานของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องว่า การดำเนินการที่ถูกต้องเหมาะสมควรเป็นอย่างไร หนึ่งในผู้ให้ข้อมูลได้ให้ความคิดเห็นว่า ทักษะคติของเจ้าหน้าที่ที่ทำงานด้านคนพิการ จำเป็นต้องแก้ปัญหานี้โดยยึดหลักสิทธิเสรีภาพ Right Based สิทธิที่ควรจะได้รับ มากกว่าการมองว่าการทำงานด้านคนพิการเป็นเรื่องของการสังคมสงเคราะห์ รวมถึงการดึงแนวคิดเชิงสังคม (social model) มาใช้ในการสร้างวิถีคิดที่ต้องต่อคนพิการ สตรีพิการ เมื่อมีมุมมองว่าผู้หญิงพิการคือคน (human being) ดังนั้นสิทธิผู้หญิงพิการก็คือสิทธิมนุษยชน (human rights) สังคมควรจะแสดงความรับผิดชอบต่อบุคคลที่มีความบกพร่องและความพิการ รวมทั้งส่งเสริมการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคมทุกรูปแบบ เพื่อแก้ไขอุปสรรคหลัก 3 ประการ ที่ผู้หญิงพิการเผชิญอยู่ คือ (1) อุปสรรคทางกายภาพ (physically barrier) เช่น อาคาร สิ่งแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้น ระบบสาธารณูปโภคพื้นฐาน (2) อุปสรรคทางนโยบาย (systematic barrier) เช่น ระบบการบริหาร สังคมขาดการเอื้ออาทรกฎหมาย และสถาบันการเมือง (3) อุปสรรคทางทัศนคติ (attitude barrier) เช่น ความคิดเชิงลบที่สังคมมีต่อผู้หญิงพิการ อคติจากสังคม (prejudice) การตัดสินแบบเหมารวม (stereotype) เพื่อปรับเปลี่ยนวิธีการให้ความช่วยเหลือซึ่งควรจะครอบคลุมรายละเอียดวิถีการดำเนินชีวิตของผู้หญิงพิการว่ามาจากความต้องการของผู้หญิงพิการเหมือนกับ คนทั่วไป ทั้งด้านการศึกษา การทำงาน การมีครอบครัว การมีส่วนร่วมในกิจกรรมสังคม การเข้าถึงบริการต่างๆ การเดินทาง การได้รับบริการทางการแพทย์และความจำเป็นในการฟื้นฟูสมรรถภาพ รวมถึงสิทธิ ทางเลือกต่างๆ ในการตัดสินใจต่อการดำเนินชีวิตตนเองอย่างเหมาะสมและมีความสุข

อภิปรายและสรุปผล

จากผลการศึกษาพบประเด็นสำคัญดังนี้ 1) ประเภทความพิการและการเข้าถึงข้อมูลด้านสวัสดิการ และบริการจากรัฐของสตรีพิการไทย พบว่า สตรีพิการไทยกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ จบการศึกษาระดับประถมศึกษา มีงานทำ และมีรายได้น้อย คือ ไม่เกิน ห้าพันบาทต่อเดือน สตรีพิการสนใจเข้าถึงข้อมูลข่าวสารด้านสวัสดิการและบริการจากรัฐ แต่เมื่อแยกตามประเภทความพิการ และรูปแบบของช่องทางการสื่อสารที่เข้าถึงจะพบว่า แตกต่างกัน โดยสตรีพิการทางการเคลื่อนไหวเป็นกลุ่มที่เข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้มากที่สุดในทุกรูปแบบการสื่อสาร แต่กลุ่มสตรีพิการประเภทอื่นๆ จะมีความสามารถและความสนใจในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารแตกต่างกันตามประเภทความพิการ เช่น สตรีพิการทางการมองเห็น และการได้ยินจะเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้ดี ยกเว้นสื่อประเภทโทรทัศน์และวิทยุ ในด้านสื่อสังคมออนไลน์นั้น สตรีพิการส่วนใหญ่ตอบว่า เข้าถึงข้อมูลจากสื่อสังคมออนไลน์ประเภทเฟสบุ๊กนั้น ซึ่งมีข้อสังเกตว่า รูปแบบการสื่อสารในเฟสบุ๊กนั้นหลากหลาย ทั้งข้อความ คลิปวิดีโอ ซึ่งมีทั้งภาพและเสียงบรรยาย ทำให้เป็นทางเลือกที่เข้าถึงข่าวสารได้ง่าย และสะดวกสำหรับสตรีพิการ

2) ผลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกสรุปว่า ประเภทความพิการมีผลต่อการเข้าถึงข้อมูลด้านสวัสดิการ และบริการจากรัฐของสตรีพิการไทย และสตรีพิการไทยในปัจจุบันต้องการรูปแบบการสื่อสารที่เหมาะสมกับประเภทความพิการซึ่งรวมถึงเทคโนโลยีการสื่อสาร และบุคคลที่เข้ามาช่วยในการสื่อสาร และประเด็นเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับสิทธิสตรีพิการ ที่คำนึงถึงความเป็นสตรีเพศ ความต้องการของสตรี ที่แตกต่างจากเพศชาย ผู้ให้ข้อมูลทุกคนเห็นตรงกันว่า การเหมารวมเรียกคนพิการ โดยไม่แยกความเป็นชายและหญิงส่งผลต่อการสื่อสาร และการจัดสวัสดิการและบริการจากรัฐที่ไม่ครอบคลุมความต้องการแท้จริง เมื่อสตรีพิการถูกละเมิดสิทธิจากคนในครอบครัว หรือผู้ดูแล หรือในประเด็นทางเพศ ทำให้ไม่มีช่องทางการเข้าร้องเรียนร้องทุกข์ และติดตามดำเนินการในกระบวนการยุติธรรม โดยเฉพาะกลุ่มสตรีพิการที่เปราะบางดูแลตัวเองไม่ได้ เช่น กลุ่มพิการทางออทิสติก

จากผลการวิจัยดังกล่าว ผู้วิจัยจึงได้มีข้อเสนอแนะเป็นแนวทางการสื่อสารสำหรับสตรีพิการไทย ดังนี้

1) **ด้านเทคโนโลยีและช่องทางการสื่อสาร:** สื่อสารให้เหมาะสมกับประเภทความพิการ ตามแนวคิดเทคโนโลยีการสื่อสารสำหรับคนพิการ และการนำสื่อสังคมออนไลน์มาใช้ ร่วมกับแนวคิด การส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ การฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ โดยการวางแผน การสื่อสารสำหรับคนพิการในภาพรวม และแยกช่องทางและสื่อ ที่เหมาะสมกับสตรีพิการ และ ประเด็นเฉพาะที่สตรีพิการจำเป็นต้องรู้ โดยมีกระบวนการวางแผนการผลิตสื่ออย่างเป็นระบบ เริ่มจากการกำหนดประเด็น จัดหมวดหมู่ข้อมูลข่าวสารที่นำเสนอต่อสตรีพิการ การผลิตสื่อเนื้อหา เดียวกันแต่แบ่งตามรูปแบบที่เหมาะสมกับความพิการ และการเผยแพร่สื่อในช่องทางสื่อต่างๆ ได้แก่ โทรทัศน์ วิทยุ สื่อสิ่งพิมพ์ และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่นำไปเผยแพร่ในสถานที่สำคัญต่างๆของภาครัฐ หน่วยงานระดับภูมิภาคและท้องถิ่น และเพิ่มการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อสังคมออนไลน์ในรูปแบบ คลิปวิดีโอให้ความรู้ มีทั้งภาพ เสียง และคำบรรยายครบถ้วน เพื่อให้สื่อที่ผลิตนั้น 1 ชิ้นงาน สามารถ เข้าถึงคนพิการได้ โดยสื่อที่เป็นเรื่องหรือประเด็นเฉพาะของสตรีพิการ ควรมีการออกแบบข้อความ และวิธีการสื่อสารให้เหมาะสม

2) **ด้านประเด็นเนื้อหาในการสื่อสาร การจัดสวัสดิการและบริการจากรัฐ:** ประเด็นสำคัญที่สตรีพิการต้องการได้รับ ได้แก่ สิทธิสวัสดิการ การบริการ ด้านการศึกษา การประกอบอาชีพ สิทธิความเป็นสตรี ด้านอนามัยเจริญพันธุ์ และบทบาทในสังคม โดยประเด็นด้าน สิทธิและความเท่าเทียม เป็นประเด็นที่สตรีพิการให้ความสำคัญอย่างมาก โดยเริ่มต้นจากสิทธิ พื้นฐาน ไปจนถึงการยอมรับและเคารพต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สตรีพิการต้องการมีตัวตน ในทางสังคม และกฎหมาย เพื่อนำไปสู่การวางแผนนโยบายและการกำหนดกฎระเบียบต่างๆที่ เกี่ยวข้อง อันนำไปสู่การส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตของสตรีพิการได้อย่างเหมาะสม เท่าเทียม ทั้งในด้านการมีสุขภาพที่ดี มีการศึกษา มีอาชีพ รายได้ มีสวัสดิการดูแล มีโอกาสในการทำงาน และมีบทบาทในสังคม การใช้ชีวิตตามความต้องการอย่างอิสระ ซึ่งครอบคลุมกิจกรรมกีฬาและ นันทนาการ กิจกรรมทางสังคม เช่น ศาสนา งานประเพณี ถัดมาคือ การได้รับการฝึกทักษะ การดำรงชีวิตที่สอดคล้อง กับเป้าหมายของตนเอง การปรับสภาพบ้านที่อยู่อาศัย สอดคล้องกับ แนวคิดการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการและสตรีพิการตามที่ปรากฏใน กฎหมาย นโยบาย และแผน ที่เกี่ยวข้องกับสตรีพิการ ได้แก่ อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการ อนุสัญญาว่าด้วยการจัดการเลือก ปฏิบัติต่อสตรีในทุกรูปแบบ ทศวรรษคนพิการแห่งอาเซียน พ.ศ. 2554-2563 และ พระราชบัญญัติ ส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2556 ที่ได้มีการให้ความสำคัญต่อการมุ่งเน้นการส่งเสริม และพัฒนาคุณภาพชีวิตของสตรีพิการ

ตลอดจนการพิทักษ์ ปกป้องดูแล และการส่งเสริมให้สตรีพิการเข้าถึงสิทธิและบริการขั้นพื้นฐาน และการปกป้องสิทธิจากการละเมิด หรือถูกเลือกปฏิบัติ หรือด้วยเหตุแห่งความไม่รู้ของสตรีพิการเอง อย่างไรก็ตาม จากข้อค้นพบที่ได้จากการวิจัย พบว่า สตรีพิการไทยกลุ่มตัวอย่างยังเข้าถึงสิทธิและสวัสดิการจากภาครัฐไม่มากเท่าที่ควร ทั้งการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร ที่มีสัดส่วนการเข้าถึงน้อยแทบจะทุกประเภท ตลอดจนความต้องการเร่งด่วนจากภาครัฐในด้านสิทธิและความเท่าเทียม ด้านอาชีพ และการจ้างงาน ด้านสุขภาพและคนพิการ ซึ่งล้วนแต่เป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการมีคุณภาพชีวิตที่ดีของสตรีพิการทั้งสิ้น (กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ, 2559) ดังนั้น การบรรจุงบประมาณของสตรีพิการให้เข้าไปอยู่ในทุกกระทรวง โดยให้กระทรวงความพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์เป็นศูนย์กลางในการตั้งประเด็น รวมถึงการกำหนดแนวทางการสื่อสารด้านสิทธิสตรีพิการผ่านสื่อประเภทต่างๆ ให้เหมาะสมกับความพิการประเภทต่างๆ และการส่งเสริมการมีเจตคติที่ดีต่อสตรีพิการ เปลี่ยนมุมมองจากภาวะ ให้เป็นพลัง ส่งเสริมการมีบทบาทในครอบครัว และสังคม เพื่อเป็นแนวทางการทำงานที่ยั่งยืน เป็นรูปธรรม และครบมิติความต้องการ ภายใต้พื้นฐานการมองเห็นสตรีพิการในฐานะสตรีคนหนึ่งเช่นกัน

รายการอ้างอิง

- กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. (2559). **คู่มือ มาตรฐานการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ “โครงการเสริมพลังคนพิการ สร้างโอกาสและความเท่าเทียมในสังคม”**. กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ.
- คณะกรรมการส่งเสริมการเข้าถึงข้อมูลและเทคโนโลยีสารสนเทศสำหรับคนพิการ. (2546). **แนวทางการส่งเสริมการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร การสื่อสาร ตลอดจนเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับคนพิการ**. คณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ.
- คณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ. (2560). **แผนพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ ฉบับที่ 5 พ.ศ. 2560-2564**. กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ: คณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ.
- จักรกฤษ ปิชาติ, รุจา ภูไพบูลย์ และ เพ็ญจันทร์ประดับมุข เซอร์เซอร์. (2562). **ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของวัยรุ่น ที่มีความพิการทางการเห็น**. วารสารพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 31(2), 48-59.
- เบญญา ชลธาร์นนท์. (2546). **เทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับคนพิการ**. วารสารวิชาการ.

- ราชกิจจานุเบกษา. (2552). **ประกาศกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เรื่อง ประเภทและหลักเกณฑ์ความพิการ** ลงวันที่ 30 เมษายน พ.ศ. 2552
- ราชกิจจานุเบกษา. (2550). **พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550**, มาตรา 4 เล่มที่ 124 ตอนที่ 61 ก (27 กันยายน 2550), 9.
- ราชกิจจานุเบกษา. (2551). **พระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551**, มาตรา 3, เล่ม 125 ตอนที่ 28 ก (5 กุมภาพันธ์ 2551), 2.
- เสาวลักษณ์ ทองก๊วย. (2553). **บทความรายงานสถานการณ์ผู้หญิงพิการในประเทศไทย. สำนักงานองค์การคนพิการสากลประจำภูมิภาคเอเชีย แปซิฟิก.**
- สำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว และสมาคมส่งเสริมศักยภาพสตรี. (2557). **รายงานสถานการณ์ความรุนแรงต่อสตรีพิการ ภาคเหนือ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. สำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว และสมาคมส่งเสริมศักยภาพสตรี.**
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2560). **แถลงผล “การสำรวจความพิการ พ.ศ. 2560”.**
http://www.nso.go.th/sites/2014/DocLib14/Press_Release/2562/N29-03-62-1.pdf
- สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ. **เสรีเท่าเทียมเท่าทัน การสื่อสารของคนพิการ ในยุคดิจิทัล**.http://neppr56.dep.go.th/index.php/knowledge/knowledge_detail/48
- อรุณี ลิ้มมณี และคณะ. (2560). **อนามัยการเจริญพันธุ์ของวัยรุ่นสตรีพิการในประเทศไทย. วารสารวิชาการสาธารณสุข. 26(1), 187-194.**